

RODOLJUB.

Glasiło „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

9. štev.

V Ljubljani, dne 4. maja 1895.

V. leto.

Poziv!

Na Veliko noč opustošil je grozen potres naše cvetoče deželno stolno mesto Ljubljano in nje okolico na daleč okrog.

Že prvi sunek, ki je bil malo pred polnočjo, bil je toli silen, da so se vse hiše zmajale, mnogo ljudi pa je bilo žrtva grozne katastrofe. Nadaljnji sunki so uničili še ostalo popolnoma. Milijone iznaša škoda, ki jo je povzročil potres na hišah; preteča gospodarska bêda ne dá se preračuniti.

Brez stanovališča jih je na tisoče ljudij, ki bivajo v šotorih in barakah; mej njimi je otrok v najnežnejši dâbi in bolnikov.

Prebivalstvo je vsled te najgroznejše vseh prirodnih sil upropaščeno. Zaupaje v Boga bode se povzdignilo in ojačilo, vender mu morajo pomagati soljudje v obili meri, ako si hoče postaviti razdejane cerkve in šole, ako si hoče sezidati nova stanovališča ter si tako zagotoviti pogoje svojega gospodarskega vstajenja.

Njega Veličanstvo naš milostivi, dobrotni cesar priskočil nam je prvi v pomoč, kakor navadno, tako tudi zdaj, z bogatim darom.

Nas pa, stoječe še vedno na tresoči se zemlji, prešinja le jedna misel, kako svojemu nesrečnemu prebivalstvu pomagati in ga rešiti, in zategadelj apelujemo v teh težkih in tožnih časih na sočutje in ljubezen do bližnika po širnem svetu in prosimo pomoči.

V Ljubljani aprila meseca 1895.

Pomožni odbor za Ljubljano in okolico:

Viktor baron Hein,

c. kr. deželni predsednik — častni predsednik.

Oton Detela,

deželni glavar na Kranjskem — I. namestnik.

Peter Grasselli,

župan ljubljanski — II. namestnik.

Dr. Josip Račič,

c. kr. dvorni svêtnik — načelnik.

Leon grof Auersperg, c. in kr. komornik, deželni poslanec, veleposestnik; **Otomar Bamberg**, šef tvrdke Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg, bukvarna in tiskarna; **Franc Doberlet**, tovarnar mebljev, načelnik gasilnega društva; **dr. Sebastijan Elbert**, knezoškofijski konzistorijalni svêtnik in stolni kanonik; **Ivan Flis**, stolni župnik in knezoškofijski konzistorijalni svêtnik; **dr. Vinko Gregorič**, primarij; **Ivan Hribar**, občinski odbornik in deželni poslanec; **Andrej Kalan**, stolni vikar; **dr. Valentin Krisper**, odvetnik; **Josip Krisper**, trgovec; **Matija Kunc**, član trgovinske in obrtne komore, krojaški mojster; **Peter Lassnik**, trgovec; **Leopold baron Liechtenberg**, deželni poslanec in veleposestnik; **Josip Luckmann**, predsednik kranjske hranilnice, šef bankovne hiše L. C. Luckmann; **Emerik Mayer**, šef tvrdke J. C. Mayer v Ljubljani in bankovne hiše E. Mayer & drug v Gradci; **Ivan Mathian**, c. kr. dvorni založnik; **Ivan Murnik**, cesarski svêtnik, deželni in občinski odbornik; **Ivan Perdan**, predsednik trgovinske in obrtne zbornice; **Vaso Petričič**, občinski odbornik in trgovec; **Karol Pollak**, trgovec; **dr. Adolf Schaffer**, deželni odbornik; **dr. Anton vitez pl. Schoepl**, odvetnik; **Ferdinand Souvan**, šef tvrdke Fr. Ks. Souvan; **dr. Josip Suppan**, hranilnični ravnatelj; **dr. Ivan Tavčar**, odvetnik, deželni poslanec in občinski odbornik.

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

Slepe prirodne moči, ki snujejo po svojih večnih nepremakljivih „zakonih“, a se pri tem prav nič ne menijo za tó, je li njihovo gibanje in delovanje človeku in temu, kar si je on v potu svojega obraza, z naporom vseh svojih duševnih sil ustvaril, v prid ali v usodepolen kvar — te brezčutne in krute prirodne moči razrušile so v par trenutkih malo ne do cela našo belo Ljubljano . . .

Čitajočim poročila o opustošenji, ki ga je provzročil v tem našem mestu potres, ježijo se nam lasje, a na oči nam silijo solze. Tisoč in tisoč ljudij trpi — a trpi popolnoma po nedolžnem. V tem tiči veliki tragični moment.

Ob velikih katastrofah padejo često tiste pregraje, ki ločijo sovražno nasproti stoječe si stranke in sosedne narode. To se je potrdilo tudi v našem slučaju. Ljubljano pomilujejo vsi narodi, ki so zvedeli o njeni nesreči in ne samo naši vrlji bratje Čehi in Hrvatje tudi dunajski Nemci obljubili so ji že dejansko pomoč. Humaniteta je pač krasna čednost in pravo krščanstvo.

In sedaj, ko naši Ljubljani prihaja na pomoč naš presvetli vladar sam, ko ji prihajajo na pomoč slovanski bratje naši na severji in na jugu, ko ji pomagati hočejo tudi drugi narodi naše države — ali bomo mi Slovenci sami roke križem držali?

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

Ljubljana je slovenskemu narodu več, nego kateri si bodi drug kraj na ozemlju njegovem. Kar je Čehom zlata Praga, Hrvatom Zagreb, Srbom Belgrad, Bolgarom Sredec in Rusom Moskva, to je nam Ljubljana. Ni sicer

glavno mesto avstrijske kronovine obsegajoče ves slovenski narod, a je vendar naša narodna in kulturna metropola! Največje slovensko mesto je in zajedno najbolj slovensko. V tem mestu se čuti Slovenec, naj pride iz katere pokrajine koli, najbolj mej svojimi. Tu je naše slovensko gledališče, Slovenska Matica, Glasbena Matica, tukaj je največ slovenskih učilišč, tukaj je naš narodni muzej, tukaj izhajajo za vso Slovenijo merodajni politični listi; tukaj je središče slovenske književnosti, znanstvene in beletristične, tukaj ima stati višja dekliška šola itd. Ljubljana je kristalizirajoče slovenstva. In temu našemu kulturnemu in narodnemu središču preti poguba.

Rojaki! Nesreča, ki je zadela Ljubljano, zadela je ob jednem ves narod slovenski.

Dolžnost krščanska veže ves narod, čast njegova to veleva in nujna potreba je, da se po vsej Sloveniji začne pomožna akcija za Ljubljano.

Ukaz, da se bode po vseh farnih cerkvah pobiralo za Ljubljano, pričakuje se od oblasti vsak dan; privatno pomožno akcijo pa ukazuje ljubezen.

Naj bi pač tudi ne bilo nikjer na slovenski zemlji slovenske posojilnice ali hranilnice, ki ne bi pomogla po svojih močeh s kakim zneskom Ljubljani!

Tudi občinski in okrajni zastopi, ki sami niso nič prizadeti po potresu, naj bi se z dejansko pomočjo spominjali Ljubljanec.

Pokažimo zjedinjeno Slovenijo našim sosedom sedaj tudi v dejanski ljubezni do našega narodnega središča.

Vsa Slovenija pomagaj Ljubljani!

A. Aškerc.

Sočutje za Ljubljano.

Izredna nesreča je zadela Ljubljano. Na velikonočno nedeljo zvečer se je začelo tresti in silni potres je tako rekoč razrušil mnogo poslopij. Nepoškodovana skoro v

vsem mestu ni ostala nobena hiša. Take nesreče, kakor je zadela slovensko prestolnico so v Evropi jako redke. Večkrat minejo stoletja, da se kje prigodi tako strašno porušenje.

LISTEK.

Lov na medveda.

Spisal Zamoščan.

(Dalje.)

„Kaj čekaš, povej, če je kaj pametnega, če ne, pa molči,“ meni Krivec.

„O, pametno pa je, pametno, to a vidite tudi sami, možje! Jaz vam to rečem, kaj se vé, če je Krivec res videl medveda, ali ne.“

„Káj, ti Matevž Kovačev, ti meni zabavljaš, ti praviš, da jaz lažem, ti-ti-ti . . .“

Krivec plane na Matevža, a seže mu komaj do pasa. Kdo vé, če se ne bi bil vnel boj med njima, da ne poseže Tepkar vmes.

„Ti, kanacije ti! Kaj se ravsa, ko dva mrjasca?“ Tako ju pomiri ter prične ukazovati. Vsakemu znamenjuje svoje mesto.

„Ti, Krivec, greš s psom k stari apnici. Tam ga izpusti in počakaj. Vinčán naj pohiti do znamenja. Ti, Lipec, zate bi bilo najboljšje da jo ubereš ob Habétovem laz. Vstopi se pri onem boru, kjer sem jaz lani streljal jazbeca. Jaz sam grem doli v Kležnarico!“

Vse je lepo urejeno. Vsi lovci po vrsti dobé nakanazano stajo. Matevž bi šel najrajši s Tepkarjem, a drugi niso zadovoljni.

Poprime pa besedo kratkopeti Krivec: „Vprašam vas, možje, kdo sem jaz?“

„I, kdo, Krivec si iz Srobotnika.“

„Tako je, možje, pametna je ta. Krivec sem iz Srobotnika, vaš tovariš in prijatelj. Možje! Jaz jedini sem

Zaradi tega pa stavbe v naših krajih sploh, ne le v Ljubljani, niso zidane tako, da bi dajale pred potresom kako posebno varnost. Zidalo se je varno proti požaru in zatorej je v vseh hišah bilo mnogo obokov kateri so se razprezali pri potresu. Vsled tega je nezgoda še večja.

Koliko škode je potres napravil na Kranjskem, se še ne more določiti. Več poročil če dobimo, tembolj se prepričamo, da je škoda izredno velika. Ne bomo se dosti zmotili, če rečemo, da je po naših pokrajinah potres napravil škode blizu 10 milijonov goldinarjev. Naš narod je preubožen, da bi se sam mogel pomagati v tej stiski, potrebno je znatne vnanje pomoči.

Prvo pomoč pričakujemo Slovenci od države. Naši sinovi krvaveli so za Avstrijo po raznih bojiščih in Slovenci nosimo znatna državna bremena in zatorej mislimo, da na nas tudi država v potrebi ne bode pozabila, temveč nam naklonila znatno pomoč.

Ko se je sešel državni zbor, je tudi zbornica poslancev se oglasila za nas. Grof Hohenwart, grof Kuenburg in vitez Zaleski so stavili nujni predlog, da se vlada pozivlja, naj na podlagi poizvedovanj začne obširno akcijo v pomoč Ljubljane in zahteva potrebna sredstva. Poslanec baron Schwegel je pa predlagal, da naj se dovoli oproščenje davkov vsem novozidanim in prezidanim poslopjem v Ljubljani in drugih po potresu poškodovanih krajih, potem pa vsem poslopjem, katera so poškodovana, da jih je moči popraviti, ne da bi se morala podreti odpusti davek za tri četrtine leta, ali pa še dalje časa.

Oba ta predloga je podpirala vsa zbornica. Od slovenskih poslancev so jih zagovarjali gospodje grof Hohenwart, Ferjančič, Kušar, Klun in dr. Vošnjak. Tukaj se ni videlo nobeno različe strank. Zavladala je bila najlepša sloga mej sicer tako nasprotnimi strankami.

Omeniti moramo, da je jeden prvih politikov zjedinjene levice dr. Russ se posebno potegnil za svoje rojstno mesto, našo Ljubljano. Sam se je bil pripeljal ogledat z Dunaja našo bedo in jo je v državnem zboru naslikal v kaj živih barvah. Celo zastopnik celjskega mesta dr. Foregger, ki gotovo ni prijazen nam Slovencem, je pri tej priliki izpregovoril za poškodovance nekaj dobrohotnih besed.

videl medveda, slušajte me torej! Tukaj je najnevarnejša staja, zato naj ostane na tem mestu korenjak, kakoršen je Matevž." Krivec konča svoj govor in maščevalno pogleda Kovačevega, češ: "Sedaj bodeš sit."

"Da, Matevž naj ostane," pritrdijo drugi.

"To vender veste, ljubi moji sosedje, da je Krivec ..."

"Nič, nič, ti ostaneš tukaj, pa je mir besedij. Skrij se za ono-le hojo. Če kaj prikobaca k tebi, le lopi s kopitom ali s pestjo," prestriže mu Tepkar besedo. K drugim se pa obrne, rekoč: "Če zapazite kje sled, zavpijte: "Vardâ!"

Lovci se razidejo, le Matevž ostane na mestu, kakor primrzel. Nič več upanja mu ne ostane. Vdâ se v svojo žalostno usodo. Mirno sede na štor, češ, se bo že kako izšlo.

Minister notranjih stvari je obljubil zdatno pomoč, kadar bode deželni predsednik stavil konkretne predloge.

Jednake simpatije je pokazala za nas Slovence tudi gospodska zbornica, v kateri je v tem oziru spregovoril grof Falkenhayn. In vlada je tudi v gospodski zbornici izjavila svojo dobrohotnost.

Dobrodelnost kaže se povsod. Škofje ljubljanski, celovski in lavantinski so izdali oklic za pomoč po potresu poškodovanim, podoben oklic je izdal tudi koroški deželni predsednik. Mesta pošiljajo večja ali manjša darila in zanimanje za nas preseza že celo meje naše države. Čujemo namreč, da se celo v Berolinu namerava prirediti nekaj koncertov v korist Ljubljani.

Na čelu vsemu temu dobrodelnemu delovanju pa stoji prestolnica slavne Avstrije, Dunaj. Ni le mestni zbor dovolil znatne podpore 5000 gld., temveč še lepša se kaže zasebna dobrodelnost. Po prizadevanju naših rojaki na Dunaju, zlasti po prizadevanju dvornega svetnika Šukljeja, osnoval se je na Dunaju pomočni odbor, katerega načelnštvo je prevzel Hohenwart, podpredsednika sta mu pa grof Harrach in baron Schwegel. V tem odboru je najodličnejša gospoda, mej drugim trije knezi Windischgrätz. Vkupe je ta odbor nabral že nad 50.000 gld.

Tudi mej Poljaki se snuje odbor, ki bode nabiral za Ljubljano. Grofinja Wodzicka je začetnica temu blagemu delu.

Da se Čehi in Hrvatje tudi primerno spominjajo nas, nam skoraj ni treba omenjati. Dolžnost je pa tudi, da se hvaležno spominjamo še jednega činitelja velikega sočutja. Najprvi dunajski listi raznih strank so pozivljali prebivalstvo, da pride na pomoč bedni Ljubljani. Baš to časopisje je mnogo pripomoglo, da se povsod tako kažejo zanimanja za našo bridko osodo.

V Ljubljani se je osnoval posebe pomožen odbor, kateri ima namen vzdrževati zvezo z drugimi pomočnimi odbori, skrbeti, da svet še bolj izve naše žalostne razmere in pa voditi pomožno delovanje. V tem odboru zastopane so vse tri stranke v deželi in mi mu želimo najboljšega uspeha. Častno predsedništvo je prevzel deželni

Iz tega premišljevanja ga vzdrami Krivčev klic: "Vardâ!" Kakor strela z jasnega neba, trešči ta vzklk v Matevža.

"Križ božji! Izgubljen sem!" vzdahne.

Zopet vse potihne, ničesar ni čuti. Matevž se vender nekoliko ohrabri. Po glavi mu rojé razni načrti, kako bi se rešil lovske nadloge. Dobra misel se mu porodi. "Kaj ko bi se delal velicega, morda se me medved zbojí?" Matevž stopi na prste in se vzpné, da je bil videti pravo strašilo.

V tem se oglašé psi. Matevž trdno stiska puško. V smrtnem strahu pričakuje hude zverí. A sreča mu je mila. Psi gonijo žival v dolino proti Tepkarju. Veselja zažari Matevžu obraz.

"Prav se mu godí. Mene je hotel poriniti v nevarnost, sedaj je pa sam zagazil vanjo." Vender ga začne

predsednik baron Hein, kateri s svojo sopogo od začetka nesreče sem kaže veliko delavnost in sočutstvo in kateremu je že po njegovi stopinji prisojena velika vloga v tem dobrodelnem delovanju.

Z žalostjo se nam napolni srce, ako obrnemo pogled na razrušeno Ljubljano, a pogum nam daje občno sočutstvo, ki se kaže, in zatorej trdno upamo, da se iz sedanjih razvalin povzdigne prenovljena lepša Ljubljana.

Potres.

Komisije nadaljujejo svoje delo. Pregledale so se že tudi cerkve in konstatovale, da je pri ljubljanskih cerkvah četrt milijona goldinarjev škode. Šentjakobsko cerkev je silno močno poškodovana na moški strani. Jeden zvonik bodo morali do polovice podreti, ker se je bati, da se sesede ali pade na cerkev. Pijonirji so cerkev nekoliko podprli in ogradili prostor okrog zvonika, da kaj ljudij ne pobije, ako se podere. Posebno je cerkev poškodovana ob stranskem vhodu v cerkev in stopnice, ki tu držé na stranska kora. Razpokale so vrata, okna in ščipavniki. Na več mestih bodo cerkev morali zvezati z železnimi vezmi. V cerkvi so morali podpreti oblok blizu velicega oltarja z dvajset metrov dolgimi podporami. Sprednja stena odstopila je za celi prst od oboka in se vidijo skozi razpoke orglje na koru. Težko jo bode zvezati, morda jo bodo morali podreti.

Hudo zrahljana je frančiškanska cerkev. Stolpe so podprli, a se je bati, da bodo jednega morali podreti. Obok nad korom je ves razdrapan in ločil se je od krova. Zadnja stena in del oboka blizu velikega oltarja, bodo morali podreti.

Sv. Florjana cerkev je pa le malo razpokana in v njej se opravlja služba božja. Na prednji strani je pač nekaj počeno in jo bode treba zvezati. Zvonika podreti ne bodo treba, a zvezati ga bodo morali nad zvonom.

Pri nunski cerkvi se bode moral zvonik do polovice podreti. V obokih in kupoli je tako razpokana, da jih bode treba podreti. Posebno je poškodovan samostan. Nune bivajo v barakah na vrtu. Nad polovico samostana bodo morali podreti.

V šentpeterski cerkvi so oboki močno poškodovani,

skrbeti, kaj, če se zver obrne proti njemu. Prejšnji način se mu ne zdi več dober, kajti medved bo gotovo razdražen in planil bo morebiti naravnost na njega.

Pasje lajanje nekoliko utihne, a oglasi se zopet tem čvrsteje. Matevžu prihaja vroče. Priporoči se vsem svetnikom, proseč, da bi mu Bog vdihnil pravo misel. Želja se mu izpolni. Kaj menite, česa se spomni boječi Matevž? V mladih letih je hodil v šolo, in glej sreče, tam je slišal, da medved mrtvecu ne stori nič žalega. Kaj, ko bi se tudi on naredil mrtvega?

Kar sklene, stori. Kakor je dolg in širok, se zvrne v sneg. Sevé, mrzla je ta postelja, to čuti tudi on, a kaj se hoče. Življenje je vredno nekaj potrpljenja. Oh, kako ga zebe! Zobje mu kar klepečejo mraza; po celem životu se trese. Zakaj mora biti baš on tako nesrečen,

zlasti pri stranskih kapelicah. Treba bode temeljitih poprav. Pri potresu vrglo je bilo jeden zvon iz tečaja.

Pri karmeličankah na Selu cerkev ni posebno poškodovana, pač pa starejši del samostana, katerega bode najbrž treba podreti.

Škofijska cerkev v Ljubljani pa ima le neznatne razpoke in se bode delo z malimi stroški popravilo. V tej cerkvi se je opravljala ves dan božja služba. Precej je pa trpela protestantska cerkev, kjer bodo tudi morali podreti zvonik.

Mestni zbor ljubljanski je sklenil osnovati posebno stavbeno banko, katera bode razpolagala z denarjem, ki dojde za zgradbe novih hiš. Banka bode imela pač mnogo dela, kajti v Ljubljani bode treba velicih prezidav. Dela se tudi ne bodo mogla letos izvršiti, drugo delo bode gotovo še prihodnje leto.

Na Gradu je razpokal obok v cerkvi in precejšnje razpokline so na severovzhodnem vogalu, koder ste bolnica in šola. Največ škode je na strehah, kajti zvrnilo se je mnogo dimnikov, ki so potrli mnogo opeke. Hudo je poškodovana pri kaznilnici vojaška stražnica. Kazneuce so že odposlali v mariborsko in graško kaznilnico.

Pogledati moramo tudi, kako je kaj potres gospodaril po deželi. V Šiški in Št. Vidu tisti večer ni bilo nič manj strašno, kakor v Ljubljani. Peči so se podirali, oboki in zidovi pokali. Ubilo je sedemdesetletnega trgovca Žagarja. Naravnost grozno je pa, kar se je zgodilo v gostilni pri „Slepem Janezu“. V spalnici se je udril obok in ubilo je gospodarja in gospodinjo, ki sta zapustila devet nepreskrbljenih otrok.

V Št. Vidu nad Ljubljano je Lavrečičeva gostilna tako poškodovana, da bode treba steno iz tal na novo

to mu ne gré iz glave. Solze mu stopijo v oči, solze kesanja in trpljenja.

Nekaj časa joka v snegu, kar se spomni svoje čutare in mastne klobasice. Hitro seže v torbico. Strahoma odmaši z zmrlimi rokami čutaro. Pokusi pijačo in pri-grizne klobasico. O, kako se to prilega premrlemu Matevžu! Ojunači se in čedalje gosteje potega iz čutare ter trga mastno klobaso. V snegu leže se gosti kakor na svatbi. Na mraz pozabi popolnoma. Prav veselega se počuti. Na, prej je skoro jokal, sedaj bi pa najraje zavriskal.

„Bog vé, kje je že medved,“ misli si Matevž ter založi precejšen grizlje.

„Hav, hav, hav,“ zabučé pasja grla skoraj za njegovim hrbtom.

(Konec prihodnjič.)

sezidati. V hlevu se je udrl obok in jednemu konju in jedni govedi polomil noge. Pa tudi več drugih hiš je nevarno poškodovanih.

V **Bizoviku** prigodila se je velika nesreča. Pri neki hiši se je podrł strop. Ubilo je gospodinjco, gospodar se je pa s tem rešil, da se je skrıl pod posteljo.

Pri **Devici Mariji v Polju** je potres grozno razdejal cerkev, župnišče in šola. Velik del cerkve je podrł in vidiš podstrešne tramove. Jeden zvon se je odtrgal, a je vendar obvisel pri spodnjih linah. Zvonik je hudo razpokan. Nekemu pogumnemu tesarju se je posrečilo vendar iz njega izpraviti zvonove. Več podob je pometalo z oltarja. Cerkev se bode morala podreti.

V **Srednji Vasi** rudniške župnije se je porušila neka stena in je vsled tega padel strop na 9 mesecev starega na klopi ležečega otroka in ga poškodovalo.

Hud potres čutili so tudi na **Dobravi**. Posebno hudo se je treslo v Stranski vasi pri Kozarjih. Pri Močniku udrl se je obok v hlevu in podsul je živino, pastirja in dva druga mladeniča. Jednemu je zdrobil kost desne noge, gori od kolena, drugemu je pa spahnilo roko. Pastir je le na glavi neznatno poškodovan. Živini se ni ničesa prigodilo. Cerkev in župnišče na Dobravi sta precej zrahljani.

Na **Igu** je tudi močno poškodovalo cerkev, župnišče in mežnarija. Posebno je poškodovana stena nad cerkvijo in zvonikom v kateri se je tako treslo, da so ondu zvonovi kar sami zvonili.

Na **Ježici** je cerkev močno razpokana. Župnišče je vse razsulo, pa tudi se je podrlo mnogo obokov pri hišah in hlevih. Jeden mož je nevarno ranjen, drugega je toliko pobilo, da je umrl in jedno žensko je iz strahu zadel mrtvoud. Manj poškodovanih ljudi je še več.

Na **Črnučah** je potres posebno hudo razsajal. Posebno večje zidane hiše so silno trpele. Pri neki hiši se je udrl obok in ubil neko deklo. Dve drugi osebi ste tudi bili poškodovani, ali je upanje, da okrevata. Silovito je zrahljana župna cerkev, župnišče in šola. Zvonik se je pri potresu tako majal, da so vsi zvonovi zvonili.

V **Šmartnu pod Šmarno goro** je potres hudo poškodoval vsa zidana poslopja. Popolnom porušena je šola, oboki so se udrli, zidovje se razrahljalo in razmaknilo. Poslopje se bode moralo z novega zidati. Zvonik farne cerkve je tako razrušen, da se je bati, da se sam podere. Srednjegameljska podružnična cerkev se bode morala podreti. V Dolenjih Gamelnah je v neki hiši podsulo šest, otrok, od katerih je dvanajstletno deklico ubilo, drugi pa niso znatno poškodovani. Škode pri poslopijih je nad 100.000 gld. S Šmarne gore so se mej potresom trgale skale in letele v ravnino, kar je seveda povekševalo strah.

V **Dobu** je potres poškodoval župnišče, kapelanijo in šola. Poškodovani ste podružnici na Krtini in Škocijanu.

Na **Jančah** so v župnišču stropi močno razpokali. Cerkev je močno poškodovana. Počil je obok. Zvonik se je toliko ločil od cerkvenega zidu, da se v razpoko lahko vtakne roka.

V **Vrhoplju pri Moravčah** je potres poškodoval mnogo hiš. Stropi so se podirali v mnogih hišah tukaj

in v Spodnjem Tustanu. V tustanskem gradu podrła se je jedna cela stran. Vrhopljska cerkev je močno poškodovana.

Potres je poškodoval cerkev in graščino na **Brdu**. V **Lukovici** so poškodovanja nekoliko manjša, a hudo je pa v **Prevojah** in **Rakolcah**. V **Krašnji** je močno poškodovana cerkev. Bati se je, da se podere več poslopij, ki so močno razpokana. Mej potresom je tulila živina, da je bilo strah.

Na **Vrhovju** in v **Vinčencu** pri **Šenturški gori** je potres porušil dve hiši tako, da se bodeta morali podreti. V **Sidrožu** je pri neki hiši udrl se obok. V **Vačah** je malo manjkalo, da ni ubilo dveh deklet, ko se je utrgal tram v neki hiši. Vse hiše so močno razpokane. Po mnogih vaseh so bili ljudje pobegnili iz hiš in zunaj pod milim nebom zakurili, da so se grelı. Videti je bilo, kakor na kresni večer, samo da ni bilo tistega veselja.

Najhujši na Kranjskem je bil potres v **Vodicah**, kjer je bilo menda središče. Razsul je 30 hiš. Župna cerkev je tako poškodovana, da se bode morala podreti. Župnišče je tudi vse razbito.

Hudo je poškodovana cerkev v **Repnjah**, kjer je tudi posebno trpela hiša, v kateri so nekđaj stanovali jezuitje. Vse je razpokalo in jedna stran se je nagnila močno na stran.

V **Komendi** je potres porušil mnogo hlevov in druga poslopja. Cerkev je močno okrušena in lepa slika na oboku poškodovana. Obe kapelaniji in zakristija ste močno razpokani. V Gradu ni več mogoče bivati. V občini **Mlaka** pri Komendi podrlo se je kacih sedem hiš samo revnim ljudem. Na **Klanci** se je podrł Gmajnarjev mlin. Odrasla hči je hudo poškodovana. V **Žejah** je razdejal več poslopij, da niso za nobeno rabo. Razdejana je podružnična cerkev v **Suhodoljah**.

V **Šentjurju pri Kranju** je župna cerkev dobila na oboku za dlan široke razpoke. Glavni obok je počil po vsej dolgosti. Podreti se bode morala in znova zidati. Cerkev v **Vogljah** je tako poškodovana, da se bode morala najbrž podreti. Zvonik se je ločil od cerkve, obok je ves razdrapan, stene imajo velike razpoke. V **Prebačevem** je cerkev na obeh straneh tako počila, da se vanjo vidi. Zvonik se je ločil od cerkve. Tudi v **Voklem** je cerkev močno razpokala. Na **Visokem** je na več krajih zvonik počil. Cerkev sv. Katarine je tako počila, da se boje, da se odkruši kos zidu. Po hišah je potres poškodoval več obokov in bode treba mnogo, četudi ne velikih poprav.

V **Cerkljah** se je pa tako treslo, da so zvonovi petkrat zvonili. Mrtvaški zvonec je padel na tla. Župnik je bil v veliki nevarnosti, in je srečno ušel, da ni pal velik kos oboka nanj. Cerkev ni dosti poškodovana, pač pa župnišče, kapelanija in šola. Dva človeka v župniji je od strahu zadel mrtvoud.

V **Smedniku** je potres podrł več dimnikov. Župna cerkev pa ni dosti poškodovana. Hudo je pa poškodovan grad barona Lazarinija, v katerem se je strop udrl. Veliko škode je potres napravil tudi v županovi hiši. Pa

tudi po nekaterih hišah in hlevih so se udrli oboki in stropi, a k sreči niso nikogar poškodovali.

V **Škofji Loki** se je zlasti na trgu podrlo pri hišah več dimnikov. Jedna hiša je v Škofji Loki tako poškodovana, da jo bodo morali podreti. Po drugih hišah bode treba podreti več obokov in tudi več družih poprav bode. Škode je več, nego se je sprva mislilo in znaša v mestu kacij 50.000 gld. Mestna cerkev je dobila več razpok, ki pa niso nevarne. Nunski samostan z gradom pa ni dosti trpel. Nunska cerkev je pa vendar počila. Nekoliko je razpokana tudi kapucinsko cerkev. Špitalska cerkev se je pa vsled poškodb morala zapreti. Huje je poškodovana dekanjska cerkev v Stari Loki. Cerkev bode treba na več krajih zvezati. Zvonika pa ni poškodovalo. V Cerngradu so popadala rebra z gotiškega oboka. Podružno cerkev na Planici je jako poškodovana in bati se je, da se je jeden del zruši. Počile so nadalje tudi cerkve v Retečah, Žabnici in Sori.

Potres se je močno čutil tudi v **Poljanski dolini**, pa tudi ni napravil pri hišah posebne škode. Poljansko cerkev, katero so bili lani dobro popravili vzlic ugovarjanju jednega dela faranov, ni nič poškodovana. Ko bi se ne bila popravila, kdo vé, kaj bi se bilo zgodilo. V **Javorjih** je precej poškodovana župna cerkev. Poškodovane so tudi podružnične cerkve v **Čabračah**, pri **sv. Križu** in na **Gaberški gori** v poljanski in v **Četeni Ravni** v javorski župniji. Na **Malenskem vrhu**, katera cerkev je precej na visoki gori, se je mej potresom močno zibal zvonik, a poškodoval se pa ni.

Po **Bohinju** je potres tudi hudo poškodoval cerkve. V neki hiši v Bohinjski Bistrici so ravno stražili mrliča; ko se je jelo tresti, so mislili, da mrlič vstaja in so vsi pobegnili iz hiše. Še le zunaj so se prepričali, da je bil potres.

Na **Dobravi pri Kropi** je potres močno poškodoval župnišče in šolo. Župna cerkev je dobila tri velike razpoke. Slišalo se je, kakor bi prihajal železnični vlak.

V **Homcu** je potres grozno poškodoval cerkev. Najbrže jo bode treba do tal podreti in na novo zgraditi, ker je bila že poprej vsled potresa razpokana. Mej potresom se je zaslišalo klenkanje zvona. V **Šmarji** pa ni toliko trpela cerkev, a je znatno poškodovana.

V **Budanjah na Vipavskem** je več hiš potres tako poškodoval, da ni mogoče stanovati v njih. V vsej občini pa ni hiše, da ne bi imela velikih razpok. Živina je tulila, perutnina popadala z gredi. Tudi v **Šturji** so hiše močno razpokale. Z nekaterih strmin se je valilo kamenje, ki se je zrušilo po potresu.

Po **Notranjskem** sploh potres ni napravil take škode, kakor po kamniškem in ljubljanskem okraju. Vendar tudi Notranjci ne pomnijo mnogo tako hudih potresov. V **Il Bistrici** in **Trnovem** ni dosti škode, bolj so pa poškodovane v sosednih vaseh, največje je v četrt ure oddaljenih Kosezih, kjer ni nepoškodovana nobena hiša. Dimnike je podrlo. Zidanje je razpokalo in nekaj se tudi podrlo.

V **Idriji** potres ni napravil posebne škode, le nekatere hiše so malo razpokale. V jami je bil potres grozen. Podpore so pokale in bil je neki grozni prepih.

V **Podolnici** v horjulski župniji je mej potresom neko dekle skočilo skozi okno neke hiše in se pohabila roke. Horjulska župna cerkev ni skori nič trpela. Pri podružnični cerkvi v Zaklanci je pa potres pometal svečnike z otarja. Dvema posestnikoma v Zaklanci je potres podrl hleva.

V **Višnji gori na Dolenjskem** je bil tudi tak potres, da ga ne pomnijo stari ljudje. Križ na župni cerkvi in na podružnični cerkvi v Lankovci je na stran vrglo. S streh je letela opeka. Pri stari razvalini kneza Auersperga je odlušilo kos zidu. Kake večje škode pa ta potres ni napravil.

V **Št. Rupertu na Dolenjskem** je potres tudi nekoliko porahljal zidovja. Mnogo opek je palo s streh. Pri neki hiši imeli so mrliča. Ko je jelo tresti, so nekateri mislili, da mrlič ustaja in bežali so prestrašeni skozi okno. Še le zjutraj so se prepričali, da je potres.

Mnogo je trpel tudi **litijski okraj**. V **Kanderšah** in na **Slemšek** so posebno hudo poškodovani cerkvi. Razmetalo je z oltarjev svečnike, oboki in zidovi so razpokali. Na Slemšek bode najbrž morali cerkev podreti.

V **Nazaretu na Štajerskem** je bil tudi hud potres. Cerkev je močno razpokala, pa tudi samostan je precej poškodovan, tako da v nekaterih celicah ni varno prebivati.

Politični pregled.

Državni zbor nadaljuje debato o davčnem zakonu. Dvomi se pa, da bi v tretjem branju se ta zakon vsprejel, ker ima vedno več nasprotnikov. Posebno se veliko poslancev izpodtika nad tem, da bi mnogi mali obrtniki zgubili volilno pravico vsled znižanja davka. Zaradi te določbe utegne ves zakon propasti.

Pododsek za **volilno reformo** še ni končal svojega dela. Obeta se pa, da bode kmalu se doseglo popolno sporazumljenje o načelih bodoče volilne reforme. Na podlagi pododsekovih sklepov bode vlada izdelala dotično predlogo. Dne 1. maja so skoro po vseh avstrijskih mestih

bili priredili velike demonstracije za občno volilno pravico. Na Dunaju je nad 100.000 delavcev demonstrovalo pred državnim zborom. Take demonstracije ne pomni Dunaj.

V **Srbiji** vlada mej prebivalstvom velika nevolja, ker hoče vlada bivšemu kralju Milanu dovoliti 600.000 frankov na leto, če tudi je že dal vse svoje pravice, in vzeti veliko denarja na posodo, in ker so se pri volitvah vršile velike krivice. Govori se, da se že pripravlja vstaja. Rodbina Obrenovičeva bode najbrž morala kmalu jo potegniti iz Srbije.

Grško. Na Grškem so bile volitve in je prejšnja vladna stranka popolnoma propadla. Veliko večino so dobili pristaši sedanje vlade. Ministerski predsednik Deljanis bode pa vzlic večini v zbornici imel velike težave, ker je država v velikih denarnih zadregah. Od dolgov ne more več plačevati obresti. Grki so se dolgo domišljali, da so poklicani vladati čez ves balkanski polotok, a sedaj se pa kaže, da še sebi ne znajo gospodariti.

Mej Kitajci in Japonci se je sklenil mir. Kitajci odpro skoro vso svojo državo tuji trgovini, odstopijo precej ozemlja Japoncem in priznajo neodvisnost Koreje. Nekatere evropske države pa niso zadovoljne s tem mirom, ker se bojé, da bodo Japonci dobili na azijskem vzhodu prevelik upliv. Nemčija, Rusija in Francija so že ugovarjale temu miru. Ne vé se pa, koliko se bodo Japonci zmenili za ta ugovor.

Slovenske in slovanske vesti.

(Dopolnilne volitve za ljubljanski mestni zbor) so se zaradi potresa preložile na 27., 29. in 31. dan maja.

(Darovi za po potresu poškodovane Ljubljance) naj se pošiljajo naravnost ljubljanskemu magistratu.

(Odgovor „Slovencu“.) „Slovenec“ je v jedni zadnjih številkih nas jako hudo napal zaradi naše notice „Prostozidarstvo“ in nam očita laži. V resnici je pa le „Slovenec“ resnico zasukal. Mi nismo trdili, da so morda konservativci glasovali za dotične določbe, ki odpirajo prostozidarstvu pot v Avstrijo, tudi mi nismo trdili, da so morda Hohenwart, Povše i. t. d. glasovali za dotično določbo. Izrecno smo celo povedali, da so konservativci stavili predlog, s katerim bi se bilo zabranjevalo še nadalje prostozidarstvo v Avstriji, katerega je pa zavrгла koalicijska večina. Pristavili smo pa, da je to bilo le mogoče, ker je grof Hohenwart pripomogel levičarjem do odločilnega upliva. To je pa resnica, katere tudi „Slovenec“ zanikati ne more, brez koalicije bi bil ves drugačen položaj danes v državnem zboru. „Slovenec“ naj bode torej malo previdnejši, predno bode komu podtikal laži, in naj gleda, da sam ne zagazi v neresnične trditve, kot je ravno v tem slučaju. Kar se pa tiče razmer v celovski škofiji, smo pa pisali tudi le resnico. Povod je pa nam dal „Slovenec“, ki je pisoč o Eimovem govoru hotel razmere v celovski škofiji pokazati svetu v ugodnejši luči. Posebno neumesten je bil pristavek, da sedaj mi napadamo škofa Kahna, ko je izdal oklic za nabiranje darov za poškodovane po potresu. „Rodoljub“ je izšel 20. m. m., dočim je škof Kahn še le dan pozneje izdal dotični oklic. To je pač stvar, ki bi se ne smela prezreti, predno se spravlja v kako zvezo. Ko je izšel „Rodoljub“, mi nismo niti mislili, da škof izda ta oklic, ker proroškega duha pa mi nimamo. Sicer pa tudi ta oklic še škofu Kahnu ne daje pravice, kako prezirati Slovencev. Če bi se ravnali po načelu, katerega je izrazil „Slovenec“, bi sedaj ne smeli pisati niti proti dr. Foreggerju, ki je izrekel v drž. zboru nekaj simpatičnih besed za po potresu poškodovane Ljubljance, niti proti Prusiji ziniti besedice, ker se za Ljubljano baje tudi nabira v Berlinu, in sploh proti nikomur, ker ne vemo, če morda kaj sam ne podari za Ljubljano ali pa nabere. Najmanj seveda bi smeli zadeti še pl. Plenerja, ker bode on poskrbel za največjo pomoč. Pisati bi ne smeli proti židovski liberalni stranki na Dunaji, kajti z Dunaja se

nam piše, da so zlasti židje pokazali svoja blaga srca. Če je pa „Slovenec“ zares na odkritosrčnem skupnem delovanju, mi gotovo ne bomo delali nobenih ovir, temveč bomo skupno delovanje le z veseljem pozdravljali. Upanja za skupno delovanje pa imamo malo, ker nekateri pristaši „Slovenčeve“ stranke so, kakor se nam piše z dežele, že potres izkušali izkoristiti proti naši stranki. Nikakor pa nas ne vznemirja „Slovenčev“ pisarjenje o „plačanem pisarji“, ko vendar vemo, da je „Slovenčev“ urednik tudi plačan. Sodelavci in dopisniki „Slovenčevi“ naj pa bodo previdni, kajti uredništvo je pokazalo v polemiki proti nam, da bi utegnulo sleharnega izdati, da je to ali ono pisal.

(Za pogorelce v Toplicah) je deželni odbor kranjski dovolil 1500 glđ. podpore iz deželnega zaklada.

(Volitve v Istri) Po izidu volitev volilnih mož se razmere v isterskem deželnem zboru ne bodo nič premenile. Slovani ne pridobe nobenega sedeža, ker je vlada delala za Italijane. Vlada bi tako rada izrinila g. Jenkota in Mandiča iz deželnega zbora, a se ji ne bode posrečilo.

(Banka „Slavija“ v Pragi) naznanja nam rezultat svojega poslovanja za leto 1894. Iz tega naznanila posneli smo nastopne številke: V letu 1894. je znašala inkasovana premija vseh oddelkov 2,073.298 glđ. 81 kr. proti 1,890.265 glđ. 2 kr. v letu 1893, torej več za 183.033 glđ. 79 kr. Zavarovani kapital vseh oddelkov je znašal 279,192.484 glđ. 40 kr. proti 257,649.259 glđ. 15 kr. v letu 1893, torej za 21,543.225 glđ. 25 kr. več. Rezervni fondi vseh oddelkov znašajo 6,375.397 glđ. 60 kr.; k temu prideta še uradniški in zastopniški penzijski fond, katerih prvi je narastel na 299.207 glđ. 11 kr. in drugi na 144.887 glđ. 82 kr. Prebitek za l. 1894. znaša za vse oddelke skupaj 250.119 glđ. 16 kr. Škod izplačala je banka „Slavija“ od začetka poslovanja do konca 1894. leta 24,032.317 glđ. 69 kr. Iz teh števil je razvidno, kako se razvija ta naš domači slovanski zavod od leta do leta in to v prvi vrsti radi tega, ker sloni na vzajemnosti in ker umno in varčno gospodari. Opozarjamo torej slovensko razumništvo, da se gledé zavarovanja obrača do banke „Slavije“ dajoč jej prednost pred drugimi konkurentnimi zavodi, ker mu ta podaje take garancije, če ne še boljše, kot vsaka druga zavarovalnica. Po geslu „Svoji k svojim“ pristopaj Slovenec k banki „Slaviji“, da se bo ta naš zavod še lepše razvil v korist Slovanstva.

Razne vesti.

(Na smrt obsojen) je bil te dni v Inomostu neki Jožef Mayr, ki je lani pri belem dnevu na državni cesti dve ženski, neko deklo in neko natakario umoril in na grozovit in ostuden način razmesaril. Takrat je zavladał po Tirolih in sosednih deželah silen strah: po načinu umora se je mislilo, da je zašel v Tirolske hribe tisti londonski „Jack the ripper“, morilec žensk, a temu ni bilo tako. Jožef Mayr se je izgovarjal, da je bil podolnoma pijan, ko je storil umora.

(Vzgledno policijo) ima Novi York. Pred kratkim se je vsled nekih škandalov začela preiskava proti raznim policijskim uradnikom in izkazalo se je, da so mej nj mi največji sleparji velikega mesta. Zoper 25 najvišjih policijskih uradnikov se je dognalo, da so se dali podkupovati in se kar obrtniško bavili z izsiljevanjem.

(Ponarejevanje denarja) v Beljaku so zaprli pisarniškega slugo pri drž. železnici Ludovika Bernardija, ker je razpečaval ponarejene desetake, katere je nekdi dobival iz Laškega. — V Budimpešti so zaprli celo družbo, ki je ponarejevala in razpečevala denar po 20 vinarjev.

(Vinogradarstvo.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo, da se oddajo za deželno pepinjero v Ljubljani brezplačno nastopne trte: 60.000 sadik in 280.000 ključev navadne selekcijonirane riparije, 20.000 portalis-salik iz Siebenbruna, 70.000 portalis- in 10.000 solonis-ključev iz zaloge, naročene na Španskem, 10.000 rupestris monticola-ključev s Francoskega, in ob enem je obljubilo 35 do 40.000 raznih trt, ki se bodo ob svojem času razdelile med neimovite posestnike okuženih vinogradov, 300 do 400 vsakemu.

Položaj obrtnikov v Ljubljani.

Poslednji potres je v Ljubljani posebno hudo zadel obrtnike in trgovce. Seveda prizadeti so posebno mali obrtniki, kateri so komaj sproti dosti zaslužili, da so preživeli svoje rodbine. Sedaj so pa nakrat izostali vsi naročniki. Posebno krojači, šivilje in čevljarji močno tožijo, da ni več nobenega zaslužka. Boljši ljudje, kateri so imeli denar, so po strašnih dnevih potresa ostavili ljubljansko mesto, reveži pa seveda v takih časih ne naročajo novih oblek. Prodajalnice skoro ničesa ne spečajo. Posebno je pa še bilo neprilčno, da so bile mnoge ulice zaprte in torej ni bilo moč do trgovca in obrtnika v taci ulicah.

Položaj malega obrtnika v Ljubljani že prej ni bil sijajen, a sedaj se je pa bati, da mnogi propadejo. Zaradi tega opozarjamo tiste, ki imajo v rokah razdeljevanje pomoči, da se ozirajo na male obrtnike. Pri tem bode seveda treba gledati na različne odnošaje. Podpirajo naj se tisti obrtniki, kateri imajo faktično zgubo od potresa. Tukaj pa ne pride v poštev v prvi vrsti morda koliko je temu potres naravnost škode napravil, temveč le zguba zaslužka. Če se dovolijo raznim uradnikom in učiteljem priklade, se tudi za obrtnike mora kaj storiti. Mi vemo, da so uradniki po potresu hudo prizadeti, da so se jim povečali stroški, a vendar jim dosedanja plača ostane. Drugače je pa pri obrtniku. Poleg škode in povečanih stroškov za vzdrževanje rodbine in mnogih drugih ne-

prilik ga pa zadeva zguba vsega zaslužka. Tukaj je potrebna hitra pomoč, ki pa mora trajati seveda po razmerah. Pri nekaterih obrtih je pač pričakovati, da se razmere kmalu zboljšajo. Tako bodo razni stavbeni obrtniki imeli dela čez glavo. Seveda nekateri, kakor sobni slikarji in pleskarji pridejo bolj kasno na vrsto. Tudi za gostilničarje se bodo razmere potem nekoliko zboljšale. Za druge obrtnike pa to ne bode šlo tako hitro. S časom se razmere tudi za te zboljšajo. Potreba je prvi čas po potresu najhujša, in zato je tukaj treba sedaj gledati na zmanjšanje bede.

Mali obrtnik ne more čakati boljših dnij. On nima kapitala. Dolgov tudi ne more delati, kajti njegov kredit je že v normalnih časih jako omejen.

Če bi sedaj zalezal v dolgove, si bi tudi težko pomagal. Pomisliti je, da se je bati v Ljubljani znatnega zvišanja najemnin za stanovanja in delarne. Bati se je jim torej stalno zvišanih stroškov. Na kakšno povišanje dohodkov pa ni misliti, kajti napačno je mnenje, da se bodo dale zvišati cene obrtnim izdelkom. To je popolnoma nemogoče, če jemljemo v poštev tujo konkurenco.

Obrtni stan je zlasti v Ljubljani silo važen faktor in je v interesu mesta, da ta stan ne propade, kajti v tesni zvezi je z napredkom ljubljanskega mesta. Zato se nadejamo, da se bodo odločilni krogi v sedanji bedi ozirali tudi na malega obrtnika v razrušeni Ljubljani.

Delavska stanovanja.

Razrušena je Ljubljana in treba bode celo vrsto hiš popolnoma podreti in na novo sezidati. Že sedaj smo v Ljubljani imeli draginjo pri stanovanjih, kakor le v večjih mestih. Čutilo se je, da se v Ljubljani ne zida toliko hiš, kolikor bi bilo primerno pri množenju prebivaštva. Posebno se je v Ljubljani pogrešalo majhnih stanovanj za delavce, male obrtnike in tudi male zasebne in javne uradnike, ki ne morejo kdo vé koliko plačevati za stanovanje. Te vrste ljudje so stanovali večkrat v jako slabih ljuknjah. Večjih in srednjih stanovanj v Ljubljani

dosedaj ni manjkalo, celo nekatera so bila prazna, kajti zidale so se večidel le hiše z dragimi stanovanji. Kranjska hranilnica je bila sicer sezidala nekaj delavskih stanovanj, a to ni zadoščalo in ta stanovanja so bila tudi na takem kraji ob periferiji mesta, da mnogi delavci niso mogli zaradi oddaljenosti v njih stanovati.

Ljubljana je poslednja desetletja postala pravo industrijalno mesto. Množile so se tovarne in z njimi število delavcev in delavk. Posebno v tobačni tovarni je silno mnogo delavcev in delavk. So v nekaterih meščan-

skih krogih nekateri ljudje, ki malo zaničljivo pogledujejo na „cigararice“, a baš te delavke so po svojem številu važen faktor v Ljubljani. Koliko zaslužka imajo od njih razni obrtniki in trgovci.

Umestno je tudi, da se pri obnovljenju Ljubljane gleda, da se za delavski stan priskrbi primerna stanovanja. To je važen del socialne reforme. Tudi vprašanje o delavskih stanovanjih ni nikakor poniževalno, ž njimi so se že pečali razni državniki, mej drugim tudi francoski cesar Napoleon III.

Seveda se bode za taka delavska stanovanja moral izbrati prostor na primernem kraju in zidati se bodo morala primerno, da stanovanja ne bodo predraga. Kako da se zidajo taka poslopja, se lahko dotični gospodje prepričajo, ker v večjih obrtnih mestih se je za to že skrbelo. Ni zadosti, da bode nova Ljubljana imela lepo vnanjost, temveč biti mora zgrajena primerno našim gospodarskim razmeram. Pri tem se nam ni povse ravnati

po Zagrebu. Zagreb je v veliki meri uradniško mesto, kot središče hrvatske avtonomne vlade. Pač ni skoro mesta v Avstriji, ki bi v razmeri s prebivalstvom imelo toliko visokih uradnikov. Industrija pa v Zagrebu ni posebno razvita in tudi veliko ne obeta. Ljubljana je pa že po svoji legi poklicana bolj za industrijsko in trgovsko središče, kar se bode še bolj pokazalo, ko se z zvezanjem dolenske železnice s hrvatskimi nam odpre pot proti orientu. Ljubljana more se razviti le kot industrijsko in trgovsko mesto in v takem mestu so pa delavci silno važen faktor. Zato se pa voditelji facega mesta morajo ozirati tudi na potrebe delavcev.

Mi danes ne bodemo razpravljali, kdo naj se loti te zadeve, a zmatraji smo za svojo dolžnost na to opozoriti odločilne kroge, ker skušnija tudi drugod uči, da veliki gospodje radi na take stvari pozabijo. Ko bi se sedaj po obširnem prenovljenju mesta na to pozabilo, bi se napaka dala pozneje težko popraviti.

Tržne cene v Ljubljani

1. maja t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 30	Špeh povojen, kgr.	64
Rež, „	6 30	Surovo maslo, „	72
Ječmen, „	6 50	Jajce, jedno	2
Oves, „	6 40	Mleko, liter	10
Ajda, „	6 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso, „	7 50	Telečje „	60
Koruza, „	8	Svinjsko „	68
Krompir, „	2 90	Kostrunovo „	40
Leča, „	12	Pišanec „	55
Grah, „	11	Golob „	16
Fižol, „	12	Seno, 100 kilo	1 78
Maslo, kgr.	84	Slama, „	60
Mast, „	68	Drva trda, 4 metr.	8
Špeh frišen „	56	„ mehka, 4 „	6

Loterijske srečke.

Gradec, dné 20. aprila:	21, 28, 1, 63, 4.
Trst, dné 27. aprila:	44, 66, 61, 85, 17.
Dunaj, dné 20. aprila:	43, 16, 47, 27, 67.
Praga, dné 17. aprila:	65, 58, 43, 55, 50.
Linc, dné 27. aprila:	11, 86, 25, 40, 54.
Brno, dné 24. aprila:	53, 43, 76, 19, 36.

Na prodaj je

posestvo

v Češnjevku pri Kranji

obstoječe in hiše št. 26 v Češnjevku, 9 njiv, 4 travnikov in 7 gozdov.

Prodaja se skupno ali na drobno.

Natančna pojasnila daje pooblaščenec

Rudolf Kokalj v Kranji.

Kovačnica

z vso pripravo

se dá takoj pod dobrimi pogoji
v najem.

Pismeno ali osebno se je zglasiti pri posestniku
Tomažu Simčiču, Studeno (pošta Postojna).

Razglas.

Za delavce:

ter

vozniki z upreženimi

je v Ljubljani

obilo trajnega zaslužka.

težake, tesarje in zidarje

Magistrat deželnega mesta Ljubljane

Zato se pozivljejo, da pridejo semkaj in se oglasijo pri

podpisanem magistratu.

Magistrat deželnega mesta Ljubljane

dné 22. aprila 1895.

Župan: Grasselli.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušajo.

IG. HELLER, DUNAJ

3/2 Praterstrasse Nr. 45.

Bogate ilustrirani 192 strani obojni cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj sastonj. Preprodajalci so ilija.

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2-9)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy

lekar zraven rotovža
v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:

Marijinceljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvarja sluz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14-24)

Visitnice

priporoča „NARODNA TISKARNA“

Kot nadomestilo za bobove kavo se priporoča
ge-štravnih ženakam, otrokom in bolnikom!

Najokusnejše, edino zdravo in ob vsaki
najokusnejše primes k bobovi kavi!

KATHREINER-

CASTNI DIPLOM
1891-1894
8 ZLATIH KOLAJN

Kathreiner
Kneippova
sladna
kava

Najčistejši prirodni plod
v celih zrnih,
ki se ne doje posrajati.

KNEIPPOVA SLADNA KAVA.

Se dobi povsod: 1/2 Kile za 25 kr.

Pozor: zahtevajte in jemljite
le izvrsne kavice s imenom
„Kathreiner“.